

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Rimasor 25.
sz. a. — Ide intézendő a lap
szellemi részét érdeklő min-
den közlemény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem
fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak
vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca
24. sz. **Rábely Miklós** könyv-
nyomdájában. — Ide inté-
zendők a kiadóhivatalt illető
előfizetési pénz-, hirdet-
mény-, nyilttér- és felsző-
lamlások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petitsor
térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beik-
tatás után . . . 30 kr.

Nyilttér:
Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetéseket legezészerűbben post-
utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1883. január 21.

A székhely kérdése, mely több mint 10 év óta várt megyénkben végmegoldásra, s a mely az utolsó időben oly nagy port vert, — végleg el lett intézve. Gömörmegyének székhelye Rimaszombat lett.

A kérdést, mely megyénk két tekintélyes területét állította szembe egymással s megzavarta a békés egyetértést a megye közönsége között, nem mi vetettük fel. Ellenfeleink is beismerik azt, hogy a küzdelemben, mely e kérdés felvetése által kezdetét vette, nem a szenvedély hevével, — hanem az igazság és méltányosság fegyverével harcoltunk, elismerve mindazt, a mi jogos, — ha a másnézetet levők állították is, — de nem engedve el a tévedéseken alapuló állításokat, melyeket egyes tulbuzgó egyének toltak előtérbe olykor-olykor, a szenvedélyek szítására; sőt reá mutattunk azon körülményekre, melyeket az újabb közigazgatási viszonyok megvártak, megköveteltek.

Ez által hisszük, hogy ellenfeleink elismerése, legalább azoké, kiket tiszta meggyőződés vezetett e kérdésben s nem mellékérdekek zsoldosaként vettek részt a küzdelemben, minket is megillet.

Hogy a mások által s tudunk nélkül felvetett kérdés oly nagy hullámokat vert, oka az volt, mert míg más törvényhatóság területén legfeljebb két város szállhatott sikra egymással, addig megyénk városa között több van olyan, melyeket részint vagyona, részint cultur-intézményei, részint pedig földrajzi fekvése tették képesekké arra: hogy ily tekintélyes törvényhatóságnak mint Gömör, — egyik vagy másik állandó székhelye lehessen. Ezért vegyült a küzdők sorába Rozsnyó, említettett fel Tornallya s bírt előnyvel Rimaszombatot, — míg Pelsűcz hívei a gyakorlat által szentesített jogon kívül másra nem támaszkodhattak.

Nem akarunk ez alkalommal reflexiókba bocsátkozni, hiszen a márczius 28-án tartott megyebizottsági gyűlés óta több ízben szólunk e kérdéshez, s észrevételeinket higgadt tárgyilagossággal megtettük annak idejében, — így ezek ismeretesek azok

előtt, kik a dolgot nemcsak felületesen vizsgálták; minnek következtében ezek ismétlésébe bocsátkozni nem akarunk, hanem igenis reá akarunk mutatni azon kötelességekre, melyek Rimaszombatra, — mint Gömörmegyének állandó székhelyére várnak, — midőn oly vetélytársai vannak, mint a gazdag Dobosina, a cultur-eszközökkel jól felszerelt Rozsnyó, az életerős fejlődés-korát élő Tornallya, s a magyar nemzeti érdekeket oly szépen fejlesztő Nagy-Rócze.

Köztudomásu, hogy Rimaszombat megyénk leggazdagabb városainak egyike; évi rendes bevétel, dacára annak, hogy polgárai a 3%-os tűzvéd-adón kívül semminemű községi adóval nincsenek terhelve s hogy papjait és tanítóit valláskülönbség nélkül fizeti, — közel 70000 frt.

Hogy ily nagy évi bevétel mellett, nem áll a tőkély azon fokán, hova rendes körülmények között eljuthatott volna, ennek oka részint azon visszavonásban keresendő, mit a megye közönségének egy részétől tapasztalt; részint pedig abban, hogy gyakran elszámította magát s tekintélyes összegeket fordított oly célokra, melyek legalább még most szükségeseznek nem bizonyultak be.

Pedig az újabb viszonyok egy megyei székhelytől manapság igen sokat megkövetelnek. — Kényelmes és olcsó szállóhelyek, virágzó cultur intézmények, — pezsgő, élet-erős társadalmi élet, — hogy még azokat is lebillinesse, kik iránta ellenszenvet tápláltak keblükben. Hogy pedig mindezeket Rimaszombat elérje, gondoskodnia kell vendéglőinek átalakításáról, mert bizony most egyik sem olyan, hogy az utazó kívánalmainak megfelelőhessen; tevékenységre kell intenie egészségügyi és szépiaszeti bizottságait, hogy azon oduk, melyek itt-ott piacoz, fútczán megbotrányoztatják a szemlélt, minél előbb eltűnjenek; gyukszem csináló burkolatok, melyektől minden jólék irtózik, a korkivá-nalmainak megfelelőleg átalakíttassanak s hogy végre a megyének hivatalnokai gyermekeikkel legalább a középtanodai tanfolyamot helyben elvégeztetethessék, — a gymnasium mindenek előtt kiegészítendő.

Hogy mindezek nem történhetnek meg egyszerre, hanem sorban egymás után, elismerjük, s ezúlnk ez uttal csak is az volt, hogy a város atyáinak figyelmét, — mely a multban gyakran más irányba fordult, magára a városra s ennek intézményeire fordítsuk; s mert a megyei székhelynek ma már nem elég tágas gyűlésteremmel birni, mint a minő Pelsűczön volt, hanem társadalmi és culturális tekintetben egyiránt minta-városnak kell lenni, hogyiitt bárki és bármikor minden kívánni valót feltalálhasson.

S hogy mindezek ekként lesznek, teljesen hiszszük és tudjuk.

Megem lékezés a beszterezabányai kataszteri kerületi bizottságnak üléseiről.

I.

A beszterezabányai kataszteri kerületi bizottság üléseit Beszterezabányán folyó év és hó 10-ik s következő napjain tartotta meg.

Erdemleges tanácskozás és elhatározás tárgyát képeztek a kataszteri közegek által elkészített kataszteri munkálat, a járási földadó bizottságokak erre vonatkozólag hozott első foku határozatai és előterjesztései; valamint a kerületi-bizottság utazó küldöttségének javaslatai általánosságban és részleteiben, és pedig:

1. a kerületen belüli, különösen a beesló járások közötti arányra nézve; és

2. a megállapított tisztajövedelmi tokozatoknak egészben magas vagy alacsony volta, — tekintettel a szomszédos és a többi kerületekhez arányra is.

A kataszter nagyfotosságu és a jövőre messze kiható országos munkálat lévén — s tekintve országunknak kivá-lólag mezőgazdasági jellegét s a kizárólag gazdaszáttal foglalkozók nagy számát, — közvetlenül oly sokak léte-dekét ériatva, már csak ezen szempontból sem tarthatjuk időszerűtlennek, a tolyamatban lévő munkálatokat e lapok hasábjain is megismertetni.

A kerületi kataszteri bizottság tárgyalásának részletes leírása, már tárgyánál és terjedelménél fogva is — messze túlhaladná e sorok keretét, ezéjárt és feladatát egyedül és kizárólag a főbb mozzanatok kiemelésével — a hozott határozatok megyénk, illetve a rimaszombati beeslőjárásra vonatkozó részének ismer-tetése és érdemleges méltatása képezheti:

fégyverkovács, a szijgyártó, a varga mesterség a férfiak közt igen soknak, a szövés, himzés, varrás a nőknek általában foglalkozást adott; — s hogy ügyesek voltak azon kezek, melyek őseink honfoglaló fegyvereit, diszében még ma is tündöklő öltönyeit készítették, azt a nép ajkán élő mondákon s a maig is divó népviseleteken kívül a történeti adatok is meggyőzően igazolják.

Hogy mindemellet a magyar nemzet ipara a beköltözés idejétől Kr. u. 884. évtől, helyesebben ez országnak 889. évben lett teljes elfoglalításának idejétől az ezredik évig, tehát egy századnál hosszabb idő alatt, kiható terjedelmet nem vett, sőt hanyatlott, — annak okát megtaláljuk egyfelől ama folytonos hadjáratokban, melyekre őseinket a görög és német császárok ösztönözték, sőt esábitották, — másfelől kereshetjük a byzancei és római udvarok — a görög és római kath. egyházfők — azon törekvésében, hogy a magyarok ősi hitök elhagyására, s a keresztény felvételére bírassanak.

Nevezetesen a görög és német császári trón birtoka felett akkor is dühöngő küzdelmek közben őseink a vetélytársak hol egyike, hol másika által szövetségesekül szállítatva, bőséges alkalomra találtak a had matalékaiból gazdago-dásra, s mert gyakran megtörtént, hogy épen szövetsége-seik által lett visszatörölésul megtámadtatva, majd boszutól, majd kinsvágytól hevülten majdnem minden évben vezet-tek pusztító hadakat ugyszólva egész Európa ellen. — És e harcok, még a győzelmesek is, igen sok ember életbe kerültek; — a merseburgi s augsburgi ütközetek pedig épen vérfürdőhöz hasonlíthatók, melyekben őseink vesztesége a százezeret is meghaladta. — Az ilyen harcok, — az egy-koru történetirók egybehangzó adatai szerint — a mint egy 200000 fegyverfogható férfiból, összesen legfeljebb egy millió főből álló népet nemcsak megritkították, de általában el is vadították az ipari foglalkozástól, melynek folytatását s művelődését részint az e földön talált s erről tovább nem költözött őslakóknak, részint a hadifoglyoknak engedték át egészen. — E körülményt kell tulajdonitanunk annak első okául, hogy az iparüzlet eszközei legnagyobb részben maig is idegen nyelvből származó nevekkel bírnak.

Az eme harcok lezajlása után bekövetkezett nyugalm-as időkben még is érvényesülhetett volna nemzeti jellem és irány az iparüzlet körében is, ha a Géza fejedelem, —

T Á R C Z A.

Magyarország történetének I. korszaka ipari szempontból.

(Felolvasatott a rimaszombati iparos ifjak önképző körében 1883. január hó 14.)

Tisztelt hallgatók!

Midőn pár héttel ez előtt szerencsém volt e körben azon ajánlatot tennem, miszerint a magyarok történetéből felolvasást tartandok: számítottam önök becses figyelmére, de különösen azon jóakaratu elnézésre, mely nélkül — szere-ny tehetésemmel — az iparos ifjak önképző körének érdekében nem vállalkozhattam volna arra, hogy hazánk történetét, — iparos szempontból — ha csak általánosságban is, vázoljam.

Az egykori Pannonia már csak emlékeit bírta azon főleg ipari miveltségnek, melyet itt a római császárság hely-tartói meghonosítottak, — a római sánczok, Traján hidja, az ó budai vízvezetékek, a fürdők, az újabb szinrekerült korszak háza (amphitheatrum), s más hasonló műközművelődési építmények falai régóta porban heverték már, midőn elődeink e hon határain elő-ször megjelentek.

Nem lehet ezéln az itt talált, s több és különféle, vegyes nemzetiségű uralkodók által nyomorgatott nép közművelődési állapotait körvonalozni, ennek jellemzésére elég hangsúlyoznom csak annyit, hogy e nagy országnak, Erdélylyel, az akkori Transylvániával együtt lett elfoglalása alig öt évi terjeszkedésébe került őseinknek, — elfogadnunk kell tehát azon véleményét, hogy őseink mind vitészek, mind szellemi képesség tekintetében már akkor fölötte állottak e haza őslakosainak — s következőleg azon kérdés, kell fölvetnünk: bírtak-e, s minő iparral bírtak őseink a beköltözéskor.

Nem tehetem ugyan fel, hogy hazánk, főleg nemze-tünk története önök előtt teljesen ismeretlen volna, — de a felvetett kérdés oly kevéső választható el az ezen földön Kr. u. 884. évben hazát foglalni megjelent nemzet történe-téről, hogy nem hagyhatjuk érintetlenül azon előzménye-keket, melyek a honalapítással szoros kapcsolatban állanak.

Ázsia, mint mondani szokták, az emberiség bölcsője, a Krisztus születését követő IV. és V. században, részint a tulnépesedés, részint egyes, hódításra törekvő harezos nép-törzsek mozgalmi folytán forrongásba jöve, a történetirók által népvándorlásnak nevezett áradat kiindulási helyévé lett. E népvándorlás a kevésbé népes, de haladottabb mű-veltségnek örvendő Európa, a nyugati rész felé vette irá-nyát, s tette azt az avarok, besenyők, hunok s majd a magyarok véres harezainak szinterévé.

A népvándorlás utolsó nagyobb terjedelmű mozzana-tát a magyarok bevándorlása képezi, melynek utját törté-neti adataink az Ural hegységgel, a Volga és Don folyó-val s a mai Moldvával jelölik.

Ez ut minden nyomon gazdagon lett behintve vérrel, de hogy ezt őseink önvédelmi harczaikban hullatták, bizonyítja azon körülmény, hogy mintegy 400 évig tartott vándor-lásaik alatt négyszer kellett változtatni hazájokat, s ama várost, melyet a Kuma és Terek folyamok között építettek, s melyet rölük Madsháznak vagyis Magyarnek neveznek, azon kor történetirói, csak kényszerűségből hagy-ták el, s csak az övékénél nagyobb erőnek engedve, kö-vették azon irányt, mely az Atilla hajdani nagy birodal-máról köztörtők élt mondákba szövődve, őket a Duna és Tisza partjai közé vezette.

E tény, a város alapítására nemesak azt igazolja, hogy a magyar nép jelleme alapjában szelid, békés termé-szetű volt, hogy elődeink bírtak hajlammal az egy helyben maradó megtelepülésre, de azt is igazolja, miszerint a har-czias és pásztorkodó élet mellett iparral is foglalkoztak, mert másként egy, romjaiban maig is fennálló vá-rost hogyan emelhettek volna?

Hogy azonban ezen ipari foglalkozás nagy terjedelmű nem lehetett, s hogy jórésben csak a házi- vagy jobban mondva csak a személyes- és csak az olyan szükségletek kielégítésére szorítkozhatott, melyek egy kiválóan hareziasá lett pásztorkodó nép szokásaiból eredtek, az bizonyos; bi-zonyos már azért is, mert amaz idők zajában másról mint cserekereskedésről, szó egyáltalában nem is lehet-tett, már pedig ipari fejlődés érték szerinti, pénzforgalmu kereskedelem nélkül képzelhetetlen.

Tehát volt iparunk, ha mindjárt csak a házi-, a sze-mélyes igények kielégítésének szűk határai között is. A

hogy ez által is, az érdekeltek figyelmét e munkálatok nagy fontosságára felhívjuk s a tapasztalt közönyt, gazda közönségünk saját jól felfogott érdeke tekintetéből a buzgóbb tevékenység és ellenőrködő részvétel felbuzgósításával, legalább részben elosztatni igyekezzünk.

A tárgyalások ismertetését megelőzőleg a kerületi kataszteri bizottság választott tagjainak felemlítésével kezdjük meg szemlélni.

Szilley Lajos kataszteri igazgató elnöke alatt, a bizottságban:

1. Alsókubinyi járást Dávid János.
2. Aranyosmaróti járást Majthényi László.
3. Besztercebányai járást Battik Armin.
4. Breznyóbányai j. Chrvastyel András.
5. Balassagyarmati j. báró Andreánszky Gábor.
6. Füleki járást Beniczky Gyula.
7. Ipolyvári j. Majláth István bars megyei főispán.
8. Korponai járást Bujkovszky Mihály.
9. Környöcbányai j. Chaboda József környöci polgármester.
10. Lévai j. Rudnyánszky Titusz bars megyei alispán.
11. Liptószentmiklósi j. Szmrecsányi Arisztid.
12. Losonczi járást Madách Aladár.
13. Nagyrőzei járást Mihalik Dezső.
14. Rimaszombati járást Bornemisza László.
15. Rorzsnyói járást Hevessy László.
16. Rózsahelyi járást Geberich Frigyes.
17. Sziráki járást nem volt képviselve.
18. Selmeczbányai járást Bernhardt Adolf.
19. Hurdosini járást Holman Antal.
20. Turócszentmártoni járást id. Bulyovszky Simon.
21. Vámosmikolai járást Moesik Ede és a
22. Zólyomi járást Leustách Lajos küldöttek képviselték.

A tárgyalási sorrend s módozat megállapítása végett, előlegesen tartott értekezleti megállapodás szerint a bizottság a járási bizottságok jegyzőkönyveinek felolvasása után első sorban a kataszteri munkálatot a felvett alapon és a megállapított tisztajóvédelmi fokozatok mellett a kerületi bizottság utazó küldöttségek jelentése és előterjesztései alapján, különösen a becselő-járáások közötti helyes arány megállapítása szempontjából vette részletes tárgyalás alá; s az érdekeltektől küldöttségeinek meghallgatása után érdemlegesen határozott, az egy jóvédelmi fokozatok felemelése illetve leszállítása felett. — A dolog természetéből önként következően, hogy a helyes arányok a kerület kebelében leendő megállapítása tekintetéből, az egyes járáások némely tisztajóvédelmi tételeinek felemelése — aránylag azonban több tételeinek leszállítása illetve új osztályok felállítása is vált szükségessé.

Ezen részletes tárgyalások folytán megyénk területén levő három becselő-járást néve a kataszteri munkálatokban megállapított tiszta jóvédelmi fokozatok, következő változtatást, illetve módosítást nyertek:

I. A rimaszombati becselő járásban:

1. Szántóföld-mívelési ágánál: a) az első osztályozási vidékben:

- a 3-ik osztály 650 krról leszállított 600 krra.
- a 4-ik osztály 500 krról leszállított 475 krra.
- az 5-ik osztály 400 krról leszállított 370 krra.
- a 6-ik osztály 290 krról leszállított 250 krra.
- a 7-ik osztály 200 krról leszállított 160 krra.
- a 8-ik osztály 100 krról leszállított 85 krra.

b) a második osztályozási vidékben:

- a 3-ik osztály 450 krról leszállított 425 krra.
- a 4-ik osztály 360 krról leszállított 340 krra.
- az 5-ik osztály 290 krról leszállított 270 krra.
- a 6-ik osztály 180 krról leszállított 160 krra.
- a 7-ik osztály 80 krról leszállított 60 krra.
- a 8-ik osztály 45 krról leszállított 35 krra.

2. A rétmívelési ágánál: a) A második osztályozási vidékben:

- a 8-ik osztály 95 krról leszállított 60 krra.

b) a harmadik osztályozási vidékben:

s még inkább a szent Istvánnak nevezett első magyar király korával bekövetkezett térítési törekvések nem igyekeznek a népet minden ősi jellegéből kivetkezteni. — Ez a második és legfőbb oka annak, hogy a magyar ipar már csirájában megszorítva, mint ilyen, jelentőséggel soha sem bírt, — s ha a későbbi időből merülnek is fel Magyarországból került feltűnő készítmények, azok az ősi-nék csak halvány utánszói voltak, s nem általában magyar kezűeké közzöntek léteüket.

De ha nemzeti szempontból mindig sajnálatos marad is, hogy iparosaink a nemzeti izléssel kézműveikben szakitottak, nem lehet tagadni, miszerint épen szent István király volt az, ki első gondoskodott arról, hogy országa területén a megrikult lakosok szaporitassanak, hogy a nép állandó lakáshoz, földmíveléshez, iparüzéshez szokják, ő rendezte a birtok állapötakat, a néposztályok egymáshoz i viszonyát, ő volt első megtelepítője azon idegeneknek, kik a várak körül, vagy más erődített helyeken városokat emelvé, kiválóan kézműves iparuk által egyrészt a királyi kincstár rendes a dő fizetőivé, másrészt a közművelődés első terjesztőivé lettek azon későbbi összeköttetések folytán, melyekkel hazánkat a külfölddel ettől fogva békésebb s gyakoribb érintkezésbe hozták.

A városok eme lakóiból alakították a néposztályok harmadika, a polgárok rendje, s az iparosok ezen tömörítésével kezdődik az ipari élet amaz áldásos működése, mely nemzeti létünk későbbi számtalan viharai közt is, az államnak mindig erősödő alapját hangya szorgalommal építette.

Az ipartelepke ezen első alakulása után már mintegy hatvan év múlva szüksége mutatkozott annak, hogy a városok száma szaporitassak, — s az iparos foglalkozás eme gyors terjedése elhatárolta, mennyire hatottak a városok lakói a közművelődés elterjesztésére, igaz ugyan, hogy egyidejűleg terjedt a fényűzési hajlam is, de ezen, csak végső elfajulásában veszedelmessé lett irány, legkevésbé sem gyakorolható kártékony befolyást e nemzet akkor még tiszta erkölcsi.

A minő arányban erősödött I. Béla király alatt az ipar évről-évre, oly arányban kezdett a további haladásra néve nehezkessé válni a kereskedelem azon módja, mely a

a 8-ik osztály 60 krról leszállított 40 krra.

3. Az erdőmívelési ágánál az eredeti fokozatok módosításánál következő fokozatok állapítottak meg:

Osztályozási vidék	1	2	3	4	5	6	7	osztály
Első	160	140	120	90	80	50	30	kr.
Második	130	110	90	70	50	35	25	kr.
Harmadik	150	120	100	80	55	30	20	kr.

II. A rozsnyói becselő járásban:

1. A szántóföld mívelési ágánál. a) Az első osztályozási vidékben:

- a 3-ik osztály 600 krról felemeltetett 675 krra.
- a 4-ik osztály 525 krról leszállított 500 krra.
- az 5-ik osztály 425 krról leszállított 380 krra.
- a 6-ik osztály 350 krról leszállított 300 krra.
- a 7-ik osztály 260 krról leszállított 200 krra.
- a 8-ik osztály 110 krról leszállított 90 krra.

b) a második osztályozási vidékben:

- a 2-ik osztály 650 krról leszállított 625 krra.
- a 3-ik osztály 550 krról leszállított 525 krra.
- a 4-ik osztály 425 krról leszállított 400 krra.
- az 5-ik osztály 320 krról leszállított 300 krra.
- a 6-ik osztály 230 krról leszállított 190 krra.
- a 7-ik osztály 120 krról leszállított 100 krra.
- a 8-ik osztály 50 krról leszállított 35 krra.

c) a harmadik osztályozási vidékben:

- a 8-ik osztály 45 krról leszállított 30 krra.
2. Az erdőmívelési ágánál az eredeti fokozatok módosításánál a következő osztályok és tételek állapítottak meg:
Osztályozási vidék	1	2	3	4	5	6	7	8	osztály
Első	180	160	130	110	90	80	50	—	kr.
Második	180	150	120	100	90	70	35	8	kr.
Harmadik	100	180	110	90	70	45	30	—	kr.

III. A nagyrőzei becselő járásban:

1. A szántóföld mívelési ágánál. a) A második osztályozási vidékben:

- a 2-ik osztály 500 krról leszállított 475 krra.
- a 3-ik osztály 400 krról leszállított 380 krra.
- a 4-ik osztály 310 krról leszállított 300 krra.

b) a harmadik osztályozási vidékben:

- a 6-ik osztály 60 krról leszállított 50 krra.
- a 7-ik osztály 30 krról leszállított 20 krra.

c) a negyedik osztályozási vidékben:

- a 6-ik osztály 90 krról leszállított 75 krra.
- a 7-ik osztály 70 krról leszállított 55 krra.
- a 8-ik osztály 40 krról leszállított 25 krra.

2. A rétmívelési ágánál: a) a második osztályozási vidékben:

- a 2-ik osztály 600 krról leszállított 575 krra.
- a 3-ik osztály 450 krról leszállított 425 krra.
- a 4-ik osztály 340 krról leszállított 320 krra.

3. Az erdőmívelési ágánál az eredeti fokozatok módosításával, következő osztályok és tételek állapítottak meg:

Osztályozási vidék	1	2	3	4	5	6	7	osztály
Első	150	120	90	60	25	—	—	kr.
Második	120	100	80	55	40	—	—	kr.
Harmadik	110	90	50	25	14	—	—	kr.
Negyedik	150	110	90	70	50	34	4	kr.

B. L.

Közbirtokossági gyűlés 1883. január 14.

A rimaszombati közbirtokosság érdekes gyűlést tartott folyó hó 14-én. — A gyűlés tárgyát azon kérdés képezte: miként lehetne városunk területén a vadvizes helyeken levő földterületet hasznavehetővé tenni? E kérdésnek, melyhez annak idejében mi is hozzászóltunk. — beható tárgyalására mintegy 78 birtokos jelent meg s megalakulván a gyűlés, elnökké Horváth Jánost, a rimaszombati „Gazdakör” elnökét, jegyzővé pedig Dapsy Viktort választá meg.

A gyűlés vezetésére felkért elnök szívélyes szavakban köszönte meg a belé helyezett bizalmat s a gyűlést megnyitja, mely után röviden esetele, hogy a fentebbi kérdés gyakorlati megoldása csak úgy válik lehetővé, ha kultur-mérnök hozatik le, ki a szükséges területi lejtéréseket megtévén, a vízmentesítést szakszerűen eszközözi.

cserekereskedéssel — még ez időben — is üzített, mely abban állott, hogy ki-ki olyan cikket ajánlott az általa szükségelt, p. o. öltöny, műeszköz, fegyver vagy élelmi cikkekért, a minőre a viszont cserélőnek szüksége volt. — Már magának a kereskedésnek ily módoni üzése is szükségessé tette, hogy az egyvidéken lakók egy bizonyos helyen, egy bizonyos időben jöjjenek össze. Az első király ezen csere helyéül a városokat, — idejűl a vásárnapot, a hét utolsó napját tűzte ki, legnagyobb valószínűség szerint azért, mert az összejöveleket a városok nyújtottak legtöbb biztosságot és kényelmet, s mert a lakosok a hetedik napon lévén legkevésbé munkával elfoglalva, a vásárok látogatása kevesebb mulasztással járt. — Ezen korból veszik kezdetüket a vásárok, s innen ered a vásárnap — vásárnap — elnevezés is.

I. Béla király e részben is — valamint általában az ipart illetőleg, czélszerű változtatásokat léptetett életbe. — Nevezetesen az istenisztelet szer artásait, a hívek áhitatát zavaró vásári lármá kikerülése végett, vagy talán olyas okokból, melyeket itt s épen most érinteni nem is lenne ildomos — a vásári összejöveleket vasárnapról szombatra tette át; szabályozta a mérlegeket; meghatározta a tárgyak csere értékét; de különösen az által adott az iparnak addig szokatlan mérvű lendületet, hogy pénzt, s főleg többféle és apróbb ezüst pénzt verett, s ezzel a csere-üzletet pénztérték szerinti kereskedéssé változtatta át. Ezen intézkedések üdvös hatása az országnak évről-évre gyarapodott jólétében nyilvánult is.

Az ipar e gyarapodása azonban Béla halála után csökent az országban lángragyult pártharcok miatt, s habár egy Kálmán, szent László király korukat megelőző lángeszűkkel, erős karjakkal az országot kifelé hatalmassá tették is, az ipari érdekek nemcsak mellőzve lettek, de némely folytonos pénzügyben sinlődték királyunk, minő Salamon és II. Endre volt, az iparos városok István és Bélától nyert szabadságait, idegen nyereszkekők által elnyomatni engedte. — Majd a keresztes hadaknak 1096. évtől bár megszabadított időközökben, de folyton megújuló átvonulása hazánkon s II. Endre erélytelen kormánya a közlekedést még az ország belsejében is bizonytalanná tevén, az ipari élet mozgalmi köréből hosszú időközön át alig maradt feljegyezni való.

Az elnök szavainak elhangzása után szót emel Szabó György polgármester, megismertetvén a gazdaközönséggel a kultur-mérnöki intézményt indítványozza: hogy tekintettel a kérdés fontos voltára, kéressék fel a „Gömörmezei gazdasági egyesület” buzgó elnöke arra, hogy e tanácskozásban résztvegyen s a tárgyra vonatkozólag a kellő felvilágosítást adja meg. Ez indítvány elfogadtatván, Samarjay János és Széplaky Lajos urak kiküldettek, hogy Farkas Ábrahám elnök urat a tanácskozásban való részvételre felkérjék.

Farkas Ábrahám ur köszönve a gazdaközönség bizalmát, örömet fejezi ki a felett, hogy a város közönsége ily életrelváló eszme megvalósítása czéljából gyűlt össze, s kifejté azon előnyöket, melyek a vad- és talajvíz czélszerű levezetése által a birtok értékének növekedése és az időjárás által nem gátolt művelhetőség által a birtokosokra báramlanak, s melegen ajánlja a kultur-mérnök kiküldetésének kérelmezését.

Kovács József nyug. nem látja szükségét a tervezet munkálat kivételének azért, mert az illetők különben is a tagosztálynál a szabályozást megelőző értékben kapják a területeket s így ők gondoskodjanak a nyert terület lehető jó kibaszálásáról.

Baksay István és Báthory Ferencz urak pártolják a szabályozást s utóbbi kifejté, miszerint ösmerve a vizes helyek fekvését, ezek lecsapolása nagy költséget nem igényelhet, mert majdnem kivétel nélkül partban vannak.

Farkas Ábrahám ur Kovács József urak felelve, kifejté, miszerint ott, hol a talaj oly nagy értéket képvisel mint Rimaszombatan, kétséget sem szenved, miszerint még a legtöbb költséget igénylő alagesövezés is előnnyel vihető keresztül, s ezt illusztrálja így például a kiskut melletti Kubinyi-féle föld a talajvíz miatt a tagosztályi becsnél 160—180 frt értéket képvisel, míg annak közelében 350 frtra vannak a földek becsülve, mennyiben tapasztalás szerint egy hold alagesövezése 15 frttól 25 frtjig terjedő költséget okoz, feltéve azonban, hogy a kérdésben levő terület 40 forint költséget igényelne holdankint, még az esetben is 160—40=200 frtba kerülne az új tulajdonosnak azon földje, melyet ha a víztől teljesen ment, minden időben értékesíthető 350 forinton, tehát a munkálat a birtokosságának csak előnyére szolgál.

Ezek után a közgyűlés határozatilag kimondja: Elnök által a megye megkeresendő, miszerint a város gazdaközönsége részére a nagyméltóságú ipar és kereskedelmi miniszteriumnál, egy kultur-mérnök kiküldetését eszközölje ki.

A szabályozás költségeit illetőleg a közgyűlés Samarjay János ur azon indítványát már most is elfogadja elvben, miszerint az személyt nem terheljen, hanem azon birtokot, mely szabályoztatni fog. — A jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Paczek Mór, Hudoba Sámuel és Samarjay János urak küldettek ki.

A „Kaszinó” közgyűlése.

A rimaszombati „Kaszinó” folyó hó 7-én tartotta rendes közgyűlést Török János igazgató elnöke alatt. Az igazgatói jelentésből kiemeljük azt, hogy a választmány minden lehető elkövetett a kaszinó helyiségeinek minél czélszerűbb és izléstesebb átalakítására. — Így az ablakokat függönyökkel látja el, az olvasó- és társalgótermet czélszerűbb bútorzattal rendezi be. — Hogy termének falait kiváló férfiak művészi kivitelű arcképei ékesítsék, Tóth József ur által Deák Ferencz, Kossuth Lajos, br. Eötvös arcképeit készítetté el, melyek közül Deák és Kossuth arcképeit be is mutatta. A kaszinó kezdeményezője és vezére lévén a társadalmi élet minden ágára kiható mozgalomnak, mint ilyen nem feledkezett meg a kegyeletről sem s Arany János szobrára, azon kívül, hogy tagjai között aláírást nyit, 10 frtot szavazott meg.

A választmánynak, különösen pedig a pénztárnoknak sok kellemetlenséget okozott az, hogy az u. n. foglalkozó tagok, tagsági díjjaikat rendetlenül fizetik, ennek következtében elfogadta a közgyűlés a választmánynak azon indítványát, hogy foglalkozó-tag csak az lehet, ki tagsági díját 3 hóra előre befizeti. — A rendes tagokra néve pedig elhatározott, hogy a ki 1 év alatt elmaradt tagsági díját lefizetni elmulasztja, a tagok sorából kitorúttatik,

Azonban az iparos osztály már ez ideig sokkal jobban megerősödött, hogysem a körülötte zugott viharok, — elég óvatossá lévén azokba soha bele nem elegendni — megingathatták volna, s épen gazdagságánál fogva sikerült neki a sürűen változó kormányoktól szabadalmait időről-időre megvásárolni, s odavinni a dolgot, hogy városai, minők voltak Szatmár-Németi, Esztergom, Vác, Mosony, Győr, Komárom, Soprony, Pozsony, Szekes-Fehérvár zárt falakkal lettek körülveve, mintha csak előre érezte volna ama rettentő esapást, mely a tatárjárásban, IV. Béla alatt, 1241—42. évben feldulta ugyszólván az egész országot úgy, hogy e kerített, a polgárok s oda menekültek által megvédett városok nélkül algha sikerül a második hónalapítónak, IV. Béla királynak, legázolt birodalmát rövid három év alatt helyreállítani.

Részint e tapasztalat által indítatva, részint a lakosokat veszített helyek benépesítése, de különösen a romhalmazok ujjaépítése czéljából Béla király a szomszéd német és szlav tartományokból igen sok lakost, többnyire iparosokat szállított be és telepített le honunkban. Ez időben épültek fel s lettek aránylag rövid idő alatt virágzókká: Pest, Újbuda, Selmecz, Korpona, Késmárk, Zólyom és más városok, s lettek a magyarországi iparnak mind megannyi fészkeivé. Egyébiránt e virágzás első sorban böles királyunk azon intézkedésének köszönhető, melyek a közlekedésnek biztossá, az igazságszolgáltatásnak gyorsabbá tételében, főleg a becsét veszített pénznemek hitelének helyreállításában országszerte jólétre vezettek.

Ezen intézkedések csakugyan alkalmasak voltak arra, hogy Magyarország ipari életének újabb lendületet adjanak. Az ipar ezen újabb emelkedését bizonyítja a IV. (vagy Kún) László magyar király és habsburgi Rudolf közt 1277. évben megújított szövetségi szerződés azon pontja, melynek értelmében a két ország kereskedőinek üzleti szabadsága, egymással érintkezése, biztossított; s habár az iparnak ezen időben elért terjedelme ugyanezen király uralkodásának vége felé szűkebb korlátok közé szorított, mert városi polgárságunk a hatalalmasodott várispánok által elnyomatott, a kereskedelem élénksége az országban szanaszét esatangolt rablócsapatok által elfojtatott, még is eléggé előkészítve volt Magyarországon azon kor, mely az Árpádházi királyok III. Endrével 1301-ben kihalt

Bevétele volt az 1882-ik évben 3200 frt 29 kr. Kiadás 1177 frt 14 kr. mely összegből hírlapokra 330 frt 11 kr. könyvekre közel 300 frt fordított. — A felmaradt 1013 frt 15 kr. lehetővé teszi, hogy mielőbb egy a téli, mint nyári helyiség a kívánalmaknak megfelelőleg átalakítsák, mit a közgyűlés a bizottmány hatáskörébe utalt.

A közgyűlést az elhasznált hírlapok s ezek mellékleteinek elárverezése után az elnök melegsavakkal zárta be.

Két levél.

A lefolyt héten sajtóperünk szerencsés végződése alkalmából két levelet vettünk. Az elsőt közöljük azért, hogy láthassák olvasóink, miképen éreznek és gondolkoznak a tiszta magyarság legszélső pontján fekvő iskoláinknak. — mely egykor Soós Miklóst, Törs Kálmánt, Bodon Józsefet, Mikszáth Kálmánt, Kis Józsefet, Gáspár Imrét stb. számította tanítványai közé. — azon növendékei is, kik küszöbét csak a közelmúltban hagyták el; a második pedig úgy hisszük nem szorult kommentárra: csakis annyit jegyzünk meg reávonatkozólag, hogy Bécsben lett postára adva január 17-én, dacára annak, hogy Rimaszécsről van kelteve. — Mindkettőt becses ereklyeként őrizzük.

Tekintetes szerkesztő ur!

Szeretett s kedves tanárunk!

A Kassai sajtóbiróság igazságot ítélte édes örömmel tölti el minden igaz magyar keblét; annyival inkább a miénk, a kik magyarul érezni szeretve tisztelt tanár irtól tanultunk. Eme győzelem a szabad sajtó fényes diadala! Kedves kötelességet véltünk teljesíteni akkor, a midőn örömyilatkozatunknak adunk kifejezést. Ez alkalommal két érzet hatja át keblünket; egyik a hálaérzete, a másik a szabad-sajtó újabb diadala feletti örömmünk! Az elsőt nem hagyjuk keblünkön kívül a miénk soha. — az utóbbinak pedig már említésekor is hevesebben dobog szívünk. Üdvözljük a lelkes tanárt és derék szerkesztőt! Üdvözljük a lelkesültségért, melylyel a magyar nemzet ügyét védi! Legyen továbbra is ily nemes, ily lángkeblű előharcosa eme magasztos eszmének! Fogadja szívesen volt tanítványainak örömyilatkozatát!

Sárospatak, 1883. január 16.

Nemes József.
Batta József.
Molnár József.
Pál Ferencz.
Osváth Zoltán.
Sütő József.

Gaskó Béla.
Szuhay Benedek.
Szabó József.
Demeter Lajos.
Katona László.

Tekintetes Bodor István tanár Urnak

Rimaszombaton.

Ön tanár ur szerencsésen megnyerte egy bizonyos Pressprocessust, és vele 475 frt osztrák érteben, de mi ürügy alatt, mi hibája volt azon Lelkészek, a Kassai törvényszék szerint és Ön szerinte az, hogy a nevezett Lelkész talán Pánszláv volt? Kérem mi Ön tanár Ur? Ön egy magyarizált Magyarón, de nem magyar, mert Gömör-megyében csakis magyarizáltak laknak, tehát olvassa Lyonból Krapotkin Fürst (érti mi az Fürst? hanem megmondom. herezeg) Január 15. Warsórol Január szintén 15-kéről kelt táviratait, és ezek megmondják mire fordítsa, s a fönnnyert pénzüsszeggel mit tegyen? vegyen egy kötelet és akassza föl magát, „et abeat mit Gambetta und Renán suspendat se“ mint tanár, mint népnevelő; — Mit keresett Ön Kassán, nálatok nincs törvényszék? hol van tehát Rozsnyó, de biztosan Gömör-megyének Törvényszék—Birának van becsülete és saját kenyere, Kassán pedig több mint 450. piaezi ügyvéd van, de az a 475 frt mi az ennyi között, vegyettek hozzá úgy többi jó Intézetek pénzéis! mint ez Znióváryján történt osszátok magatok között, és mennyetek zsarolni

sora után bekövetkezve, az iparnak s iparos osztálynak közreműködési tekintetben oly hatalmas befolyást adott, hogy az már az ország politikai igazgatásában is érvényesülhetett, a királyi városokra ruházott szabdalnak által.

Hazánk ipara ez időponttól kezdve élénkebbé vált ugyan, de a királyok által akár böles előrelátásból, akár — és legtöbbször — szorult helyzetekben pénzért adott kiváltságok védelme alá húzódtott polgárság is ez időtől kezdve hagyogattja el azon kevés magyarságot, melylyel még birt; — mert a kiváltságoknak eme sánczai bár nem ritkán mentették meg az egyes városok iparát s gazdaságát az önkénykedő főurak, a szomszéd, különösen német fejedelmek zsarolásaitól, de ugyanezen sánczok tették lehetetlenné a polgári elem szoros kapcsolatát is az államalkotó s kormányzó nép testével.

De ezen idővel magának az egész nemzetnek történetében is nagy változások merülnek fel, — A III. Endrőben kibáit magyar nemzeti királyokat olyanok követték, kik érdekeiket a nemzetétől elkülönítve, s inkább saját családjuk jövőbeli nagyságának s hatalmának biztosítása felé törekedve, honunkba idegen eszméket, idegen szokásokat, idegen erkölcsöket és — ami legkárosabbá lett — idegen nyelvet hoztak a trónra, mely mindig elég fényes volt arra nézve, hogy példája a főurakban s a többi nemzetekben nagyszámú utánzókra találjon.

Azonban a magyarok történetének 1301. évben kezdődött második korszakával ezen felolvasás szűk keretében már nem foglalkozhatván, előadásomat befejezhetem.

Magyarország története első korszakában iparos szempontból adott eme vázlata, elismerem, adataiban nem kimerítő rendszerében nem tudományos, — de célom csak az volt, hogy röviden kimutassam: miszerint hazánk történetére már az első korszakban is, oly nagy horderejű befolyást gyakorolt az ipar, hogy, habár annak fejlődése nem is volt nemzeti szellemű, mégis a köz művelődés terjedése az Arpádok korában leginkább az iparnak és kereskedelemnek köszönhető.

Szabó Lajos.

egy megrögzött h . . . -háza a ti növendékeidekkel, de ne feledjétek ezen sajnos de üdvös (időelőtti) szótatot: „Arpa—Kása—Zab—Galuska, szaladdj magyar jöu a muszka.“ Már minden készen van, csak szerezzetek egy szegény szerintek töt drótos ruhát, mert ezek jól megfognak korbiésolni; szájhősnek nem elég magát mutatni, de inkább vegyen azon 475 frton magának előlegesen biztos vagyont, hogy aztán az új emancipált Zsidókkal egybeszóvetkezvén Amsterdamba vándorolhassa, és ne zsarolja a mi Pannoni Népünk véréit, neszopja annak zsirját; no de hiába nálatok elég, ha valaki magyarul ugathat, azzal a levegőbe-való-ugatással azt hiszi, hogy már mindent megtett, szegény bizonyítvány ez? Tudja-e tisztelt tanár Ur, hogy 1200000. ellen 3600000. van lábón? hanem tudja ne üljön Rimaszombati Kollegiumban, hanem esapion föl egyenesen egy Magyarhoni — Megváltójának, zsebelje ki jól, és mennyjen együtt Török-országon keresztül egész T . . . ig egy rabló mártíromságot szenvedni, — majd később egy emlékszóbot Ön tiszteletére fognak a kiköldült pénzen emelni, de kik? az ön tanonczaí. Más becsületes ember csak szerény sohajtással Ön felőli híret veendő. — Avagy nem jutt eszébe itten azon híres egykori Trója Városának története? Biztosan nem: tehát ad vocem: „Eljön majd az idő, mikoron szent Trója leomlik, s Dárdavető Priamos, Priamosnak népe kipusztul.“ Kipusztuljon e szerint: A Te zsarognok badar Bodor neved az „Elők“ sorából; mert: Arpa—Kása—Zab—Galuska, szaladdj magyar jöu a muszka.

Kelt Rimaszécs Január hó 15. 1883.

N.B. Később többet.

Dr. Lastinszky.

Hírek és vegyesek.

Lapunk mindazon igen tisztelt pártolói, a kik a multa nézve előfizetéseikkel a mai napig is még hátrálékban vannak, tisztelettel felkéretnek, sziveskedjenek a hátrálékos összeget kiadóhivatalunkhoz (Losonezi-utca 24. sz.) minél előbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében zavar álljon elő. — Előfizetési díj: 1 évre 4 frt. — 1/2 évre 2 frt. — 1/4 évre 1 frt.

Kegyadomány. Ö felsége a rimaszécsi ref. egyházának magán pentárából ttemplom építésére 200 frtot adományozott.

Soós Miklós síremlékére szépen folytak az aláírások városunkban. — Az aláírást a helybeli pénzüntézetek kezdték meg s egyesek több-kevesebb összeggel járultak a kegyeletes ezél megvalósításához s így hisszük, hogy megyénk e jelenének sirja nem sokáig fog emlék nélkül állani.

Hymen. Wiedemann Emil rimaszombati pénzügyi biztos, folyó hó 15-én vezette oltárhoz Temesváron Dolhof Ilka kisasszonyt, Dolhof Ernő pénzügyi tanácsos kedves és művelt leányát. Aldás kísérlje frigyöket!

Eljegyzés. ifj. Szabó József, városunk derék iparos polgára, a napokban váltott jegyet Patay József kedves és művelt leányával, Patay Erzsikével. Aldás és szerencse legyen ossztyárszük!

Halálozás. Dr. Richter Dániel, Gömör-megyének egykor huzamos időn át közkezdveggü főorvosa, mely tudomány és általános tisztelt szakférfiu, élete 69-ik évében folyó hó 15-én Rimaszombaton elhunyt. — A derék férfitú évek óta gyogyíthatlan testibajok gyötörlék, mely az utolsó napokban kiállhatatlanná vált. — E szenvedésektől menekülvő, ereit felmetszette s mire észrevették, már rajta segíteni nem lehetett. Temetése 16-án roppant részvét között ment végbe. Nyugodjanak békén porai.

A „Rimaszombati dalárda“ mához egy hétre január 28-án, vasárnap tartja a Huber Károly legújabb művének a „Vartyogi dalmok-verseny“-nek előadását. E dalmü-paródia, mely először dalárdák által adatik elő, már a betanulás alkalmával egy egyes részleteiben, mint egészben felkelté a közönség érdeklődését. A műnek tárgya az országos dalárversenyek kiparodiázása, mit érdekessé változtatossága mellett a művészi technica s a fenkölt dallam tesz. Megvagyunk győződve, hogy a szép íránt melegen érdeklődő közönségünk tömegesen veend részt e minden esetre élvezetesnek ígérkező hangversenyben.

Szabó Lajos ur ma egy hete az esteli órákban tartotta meg „Magyarok története különös tekintettel az iparra“ című felolvasását — a kaszárnya helyiségében, hová a felső iparrajtot tanulókon kívül — iparosok s iparkedvelők elég szép számmal gyűltek össze. A jelenlevők bizonyára érdekel hallgatták szerző urnak a magyarok még mult századából fölkatott előadását — s nem fogják megbánni az erre szentelt időt. — A jelen nem voltak figyelmét felhívjuk, a folytatás meghallgatására, — a mi minden esetre még többet ígérő lesz, több anyag állván szerző ur rendelkezésére. Iparunk fejlesztésére igen nagy fontosságú visszatekinteni a multba, — a történelemben lapozgatván ráakadunk önálló iparunk egyes részeire, mely a magyarnál is mint keleti népnél — okvetlenül kifejlődve volt. — Az iparosok körébe tartozó több ily nemű felolvasást ajánlunk az iparosok figyelmébe

Farsang. A „Rimaszombati ifjuság“ által a „Koresolya-egylet“ javára folyó évi február 4-én tartandó bálban a bálanya szerepét Hámos Aldárné szül. br. Vay Mariska ő méltósága volt szives elfogadni. — A „Polgári olvasókör“ mai bálján a bálanya id. Badinyi Gyuláné ő nagysága leend.

Jánosiban a „Nép-könyvtár“ javára rendezendő bál folyó év február 14-én tartatik meg. — Felhívjuk a magasztos ezél érdekében e népies mulatságra a közönség figyelmét.

Ispánmezőn folyó hó 14-én volt második ízben magyar isteni tisztelet. A derék község, melynek tótajku, de hazafias érzelmű s felvilágosodott lakói korán átlátták, hogy a velünk együtt élvezett alkotmányos szabadságot más féle viszonyok között, dacára a panszláv izgatott csábításainak és hiu ígéréteinek, fel nem találhatják, valódi ünnepet ül minden ily alkalommal. Az említett napon is tömegesen vettek részt az isteni tiszteletben a helybeli és vidéki mindenrendű és rangú nők és férfiak. Mig a helybeliek közül senki sem maradt távol, addig a vidékiek közül ott voltak: Szentiványi Arpád országgyűlési képviselő, Égly Elek főerdész, a Dapsyak, Kral Károly, Bohus Károly sat. Bizonybizony példát vehetnének az ispanmezeiektől azon „Vadócok“, kik idegen érdekek uszály hordozói lévén, testvéreinket, kiket hozzánk egy ezredév csatol, keblünkről leszakítani törekednek.

Zsömbery Adolf táncztanító folyó év febr. hó 1-jén kezd meg a táncztanítást. Ismételten felhívjuk erre a szülők figyelmét.

Humanitas Terjedelmes levélben értesítenek, hogy Egyházás-Báison azon szerencsétlen klenőzti lakost, kit ott favigás hőzben folyó hó 10-én egy ledülő fa agyonütött, főt. Fibiger Ferencz plébánus ur minden harangszó nélkül temetette el a — temető árkába. — azon egyszerű oknál fogva, mert az illető evangélicus volt. — Ha öngyilkos kézzel vetett volna az illető véget életének, még azt értenők, — mert az életet hasontenyektől talán-talán visszatartaná a temető elzárása, de így az ügyet kénytelenek vagyunk a hatóság figyelmébe ajánlani, mert ennek kötelessége örködni ott is, hol a felebaráti szeretetnek örök törvénye ellen sérelem követték el s fájdalom épen olyan által, ki annak öreül és apostolaul van rendelve.

Rimaszécsről írják lapunknak: A zsidó zugiskolától nem tudunk megszabadulni. Az egész nyáron folyton konarkodott itt egy 15—16 éves fiu; ezt ugyan sorsa ez öszszel másfelé vitte, de helyette Szirma-Besenyőröl új kiadás került. — Kir. tanfelügyelő urnak ez eset tudomására jövén, haladéktalanul intézkedett a körjegyzőség útján: hogy az izr. gyermekek nyilvános iskolába járattassanak; hogy a vallástani órák is azon nyilv. iskolai helyiségben tartassanak az illető vallástanító által, melyekben a növendékek rendes tanulólkként iratkoztak be. — Azonban ezen intézkedésnek csak annyiban lett foganatja, hogy 9—10 iskolaköteles közül négy növendék jár nyilvános iskolába hetenként egy órára, s a többi időt héberrel a zughelyiségben harácsolják el, hol tekintet nélkül a gyermek testi és szellemi fejlettségére, a félévre megfogadott zugtanítótl azt követelik a szülők, hogy a félév alatt annyi előhaladást tegyenek gyermekeik a héber — és német nyelvben, mennyit rendes körülmények között — tekintettel a paedagogiai kívánalmakra — három év alatt érhetnek el. Ajánljuk ez ügyet ismét lelkes tanfelügyelőnk figyelmébe.

Rablóhítoriák. Rimaszécsen folyó hó 12-ere viradóra Kmethy Lajos lakában ismeretlen tettesek törtek be s több értékes fehéreműt s a kéz alatt levő sertéshust ellopták, 10-én éjjel a ref. lelkész hízalójából akartak a sertéseket elorozni, de az ebek által a háziak felébreztetvén, — mielőtt kárt okozhattak volna, — kerekét öldötték.

A „Magyar-könyvtár“ négy füzetét küldte be hozzánk Aigner Lajos kiadó. — E füzetek is tanuságot tesznek arról, hogy ez életrevaló vállalat magasztos ezél felé küzd, mi nem más, mint a ponyvairodalmnak leszorítása a könyvpiacról s a nép kezébe oly olysamányokat adni, melyek szív és lélekképzők. — Mint a közművelődés terjesztőit ajánljuk a községi előjárók, papok, tanítók figyelmébe. — Egy füzetnek ára: 15 kr.

Éppen most jelent meg Budapesten **Frommer A. Hermann 1883-ra szóló főárjegyzéke,** mely mindennemű gazdasági főzélék és virágmagvakat, gyümölcsfákat, rózsákat, cserjéket stb. oly gazdag választékban tartalmaz, mint igen kevés külföldi árjegyzék, belföldön pedig tökéletességre nézve ehhez hasonló nem jelenik meg: ezen rendkívüli előnyénél fogva gazdáknak és kertkedvelőknek melegen ajánlhatjuk. Az árjegyzék kívánatra **ingyen és bérmentve** a nevezett ezég által mindenkinek megküldetik.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban Ennek az Ausztria-Magyarországban is gyökeret vert életbiztosítási társaságnak 1882. évi június 30-án lefolyt 34-ik üzleti évéről szóló és az 1882. december 14-én megtartott rendes közgyűlésén felolvasott jelentése magyar fordításban is előttünk fekszik. Kivesszük belőle a következő főadatokat: A lefolyt év eredménye rendkívüli kedvező volt. Ez évben 8095 biztosítási ajánlat érkezett a társasághoz 67.135.575 fr. értékben. Ebből elfogadtattott 6584 ajánlat 56.032.250 fr. összegben melyértl a megfelelő számú bázczák kiállítottak. A díjbevetel a viszontbiztosításokért kiadott összegek levonása után 12.364.574.25 frt. volt, a miben 1.870.877 fr. első biztosítási év díjai foglaltatnak. A kamatszámra egyenlege 3.048.247.50 fr. volt és a díjbevételekkel a társaság évi jövedelmét 15.412.821.75 fr-ra emelte. Az év folyamában a társulathoz intézett és általa kifizetésre elfogadott életbiztosítási bázczákból eredő követelések 5.941.429.75 fr. tettek ki. A kiházasítási és vegyes biztosítási szerződésekből származó követelések, melyek lejártak 2.699.440.20 frankra rugtak. Bázczák visszavásárlására 865.229.60 fr. adatott ki. A biztosítási alap, mely a szerződés kivételét biztosítja 4.922.457.30 frankra emelkedett. A realizált aktívák teljes összege az üzleti év végén 79.368.882.80 fr. volt. E számításban nem vétetvén tekintetbe a tárcza vételáron felvett értékeinek értéktobblete, minthogy ezek az értékek nem realizáltak és így nem is tekinthetők azonnali nyereség forrásaul. Ez értéktobbletnek azonban nagy jelentősége van; szállárítja a biztosítékokat, melyeket a társaság nyujt. Tőkésítések: 2.332.218.05 fr. a britt kormány értékeiben, 420.129.30 fr. az indiai és gyarmati kormány értékeiben, 15.002.737.90 fr. idegen állami értékekben, 981.488.05 fr., vasuti részvényekben és elsőbbségekben, 23.554.968.85 fr., vasuti és egyéb kötvényekben, 12.309.746.35 házakban, köztük a társaság házaí Bécsben és Budapesten, 11.727.267.40 frank jelzaloogkban és 13.040.326.90 fr. egyéb értékekben.

Hivatalos közlemények.

Pályázat.

81. sz. A vezetésem alatti kir. törvényszék területén levő nagyrőzei kir. járásbiróságnál megüresedett — 300 frt évi fizetés, 40 frt lakbér s ruhailetményül javadalmozott — másodosztályu szolgái állomásra — a nagyméltóságú m. k. igazságügyi miniszteriumnak f. é. 48569/1882. sz. a kelt mag. rendelete folytán — ezennel pályázat nyittatik; felhívatnak ennél fogva mind azok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, magyar állam területén honpolgárossátságukat, testileg alkalmas voltukat, az írás és olvasásiban jártasságukat, nemkülönben hadkötelezettségi viszonyukat igazoló okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett, — az 1873. évi II. t. cz. értelmében elsőbbséggel bíró al-tisztek pedig bélyegzetti folyamodványukkal jelen hirdeteménynek a „Budapesti Közlönyben“-i harmadik közzétételétől számítandó 42 nap alatt hozzám annál inkább benyujtsák, mivel a később érkezettek, figyelmen kívül fognak hagyatni.

Rszombat, 1883. január 16-án

Marton Rudolf, kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Eladó vizimalom.

Serkében özv. br. Kemény Istvánné tulajdonát képező vizimalom, 4. yizkerekkel, 4. lisztelőkővel, kender- és löherenag-kallóval, egészen újonnan épült vízlevezető zsilippel (Fluder), a hozzátartozó mintegy 5. holdnyi területtel s melléképületekkel jutányos feltételek mellett szabadkézből örökön eladó. Az eladási feltételek alólirotnál Serkében bármikor megtekinthetők.

1-5

Flasko György.

Haszonbérleti hirdetés.

Gömörme gyében, — s tornallyai vasuti állomáshoz fél órányi távolban fekvő s kk. **Báró Vay Aloyzia** tulajdonához tartozó harkácsi uradalom, mely 592. katasztrális hold szántóföld, — 22. katasztr. hold kert, — 197. katasztr. hold rét, — 114. katasztr. hold legelő és 1791. katasztr. hold erdőből áll, — az 1883-ik évi április 1-től számítva 3 vagy 6 évi időtartamra

haszonbérbe kiadandó.

A bérlő 7000 frt. értékű instructiót vesz által. Bővebb értesítést ad **Báró Vay Aladár Harkácson** és **Molnár József ügyvéd Rimaszombatban**.

Árverési hirdetmény.

6047/1882. sz. — Rimaszombati kir. törvényszék mint teleklönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint **Vathay Antal s társai** felpereseknek 62 frt. tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés a putnoki 39. és 393. sz. jtkyben **Forray Mihály** nevén álló birtokára elrendeltetik, s annak megtartására határnapul 1883. évi február hó 20. d. e. 10 órája Putnokon a község házául kitzetetik, mely határnapon azon ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adadni. — Kikiáltási ár 748 frt. — Árverezni szándékozók kötelesek az árverésnek megkezdete előtt bánatpénzül a kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 74 frt 80 krt. készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. — Az árverési feltételek a rszombati kir. tszék, mint tkhatóságnál és Putnok község előljáróságánál hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. tszék mint tkhatóság. Rimaszombat, 1882. évi december hó 9-én.

Marton, kir. tszéki elnök.

MAJOROSSY RUDOLF,

férfi-ruha készítő.

Rimaszombat Temető-utca 4. sz. I. emelet.

Alólirott tisztelettel felajánlja szolgálatkésztségét a beállt farsangra mindenféle divatos

báli öltönydarabok,

ugyszintén uraságok szolgazemélyzetei részére

egyenruhák (livrés)

bárminő színben, kivánság szerint való gyors és jutányos ároni elkészítésére.

Ez alkalommal felhivom a t. ez. közönség figyelmét még a raktáramban levő mindenféle

kész férfi- és gyermeköltönyeimre.

Magamat a t. ez. közönség pártfogásába ajánlvam maradtam

3—*

Teljes tisztelettel

Majorossy Rudolf, férfi-szabó.

Hirdetmény.

A 25 év óta fennálló elismert legnagyobb és legolcsóbb arany-áru és óra-üzlet

ROTTER és TÁRSA

Budapest, király-utca 6. sz.

Csak néhány napi helyben időzésre jelenleg a „**Három Rózsa**“ vendéglő 7-ik számú szobájában tartózkodik.

A t. ez. közönséget arany-áru és óra-raktárának megtekintésére ezennel meghívja.

Az áruk jó minősége és valódiságáért a cég írásbeli jótállással kezkesedik.

Azonkívül minden darab a m. kir. fémjelző által fémjelvezve van.

Haszonbérlet.

A losonczyi ev. ref. egyház tulajdonát képező Losoncz város határában, a várostól, a vasuti állomástól negyed órányi távolságra fekvő, eddig 2800 frt. évi tiszta haszonbér-jövedelmet hozó — 261²³/₁₀₀ hold szántóföldből, 109⁵⁹/₁₀₀ kaszásrétből álló, összesen 361⁸²/₁₀₀ hold illetőleg kaszás kiterjedésű, — épületekkel ellátott tagosított birtok, folyó 1883. évi október 1-től számított 6 évre haszonbérbe adatik, 1883. évi február hava 14-ik napján délelőtt 10 órakor Losonczon, az egyház tanástermében megtartandó nyilvános árverés utján, — melynél bánatpénzül 1000 frt. lesz leteendő.

A bérlés, illetőleg árverési feltételek Szentpétery István urnál, az egyház ügyészénél Losonczon megtekinthetők.

Kelt Losonczon, 1883. január 10.

Szigyártó Sámuel, a losonczyi ev. ref. egyház gondnoka.

Meghívás.

A nagyroczei kölesönös segély-szövetkezet az alapszabályokban kitűzött ügyek elintézése czéljából, f. évi február hó 2-ik napján, délután 2 órakor, tulajdon helyiségeiben tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes jogosított tagjait tisztelettel meghívja.

Nagyroczen, 1883. évi január hó 14-ikén.

Hlavács Sámuel, igazgatósági elnök.

Hirdetmény.

267. szám. — Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. ez. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rszombati kir. járásbíróság 2306. számú végzése által **Spilberger József** végrehajtató javára **Demo János** ellen 178 frt 53 kr. tőke, s jár. követelés erejéig elredelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 308 frt 25 krra lábas jószágok és terményekből álló indóságok nyilvános árverés utján eladatnak. — Mely árverésnek a 2306/1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis aiperes szilistyei lakoson leendő eszközésére 1883-ik év január hó 25-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitzetetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. ez. 107 §-a éetelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. — Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. ez. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombat, 1883-ik évi január hó 15. napján.

Draskovics, kir. bíróági végrehajtó.

Sürgöny.

Rimaszombat és vidéke virágkedvelő tisztelt közönségéhez.

Van szenrenesém a t. közönséget kiértésíteni, miszerint nálam a farsangi évad, ugyszintén egész éven át is **élő és művészileg száritott virágokból** mindenféle nagyságu, izlésesen összeállított és a legdiszesebb tartályokkal (Enveloppes) ellátott **báli-, cotillion-, menyasszonyi-lakadalmi-, név- és születésnapicsokrok 1 forintól feijebb** (a cotillion-csokrokat kivéve) továbbá **apró mellcsokrok 10 krtól feijebb** megrendelés szerint azonnal eszközöltetnek.

Vidéki megrendeléseknél (az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett) kérem az árt és a szállítás módját meghatározni.

Midőn alkalmat nyujtok a minden rangu és rendü ifjuságuak a legdiszesebb csokroknak jutányos ároni beszerzésére, magamat szives pártfogásukba ajánlvam, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat 1883. január 10.

Wikoukal Henrik, városi műkertész.

Babér- és moha-koszoruk izlésesen diszítve, jutányos áron folyton kaphatók.

2-3

GÖMÖRI EDE férfi ruha-terme.

Ajánlja a t. ez. közönségnek Rimaszombatban husz év óta fennálló s jó hírnek örvendő, a legujabb divatkelmekkel felszerelt **férfiszabó divattermét**, hol a beállt farsangra mindenféle

fekete báli férfi-öltönyök

a legjutányosabb ár mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ugyanitt elfogadtatik: **bárhöl vásárolt kelméből is öltönyök elkészítése**, szintén a legjutányosabb ár felszámítása mellett.

8—*

GÖMÖRI EDE.